

Skolelederforbundet

Høringssvar fra Skolelederforbundet – Meld. St. 34 (2023-2024) "En mer praktisk skole"

Skolelederforbundet takker for muligheten til å gi høringssvar til Meld. St. 34 (2023-2024) "En mer praktisk skole". Skolelederforbundet støtter hovedbudskapet i meldingen om å gjøre skolen mer praktisk og relevant, slik at elevenes læring, motivasjon og trivsel styrkes. Samtidig ønsker vi å løfte frem flere utfordringer knyttet til skoleledelse, kommuneøkonomi, rekruttering og kvalitetsutvikling. Disse områdene må vies større oppmerksomhet for at de ambisiøse målene i meldingen skal kunne nås.

Det er avgjørende å ha et sterkt lag rundt eleven, hvor skoleledere, lærere og andre fagpersoner samarbeider for å skape et trygt og inkluderende skolemiljø. Karriereveiledning og oppfølging av fravær er sentrale elementer for å sikre at alle elever får nødvendig støtte gjennom skoleløpet. Dette er nøkkelfaktorer for å fremme trivsel og læring for alle.

For å imøtekomme de økende kravene til individuell tilpasning og oppfølging, må laget rundt eleven styrkes ytterligere. Tverrfaglig samarbeid, hvor ulike yrkesgrupper som miljøterapeuter og helsesykepleiere er involvert, er avgjørende for å forebygge problemer knyttet til elevenes fravær og psykiske helse. Skolelederforbundet støtter regjeringens mål om å bygge et sterkt lag rundt eleven, men vi understreker behovet for at lokale skoleledere gis nødvendig fleksibilitet. Standardiserte løsninger kan hindre tilpasning av ressursbruk etter skolens spesifikke behov. En fleksibel tilnærming vil gi skoleledere det handlingsrommet de trenger for å sikre god faglig og pedagogisk styring.

Et trygt skolemiljø er grunnleggende for å skape gode læringsvilkår. Derfor er det viktig å prioritere tiltak som forebygger mobbing og sikrer tilstedeværelse på skolen.

Skolelederforbundet støtter forslaget om et nasjonalt fraværsregister og tiltak for bedre fraværsoppfølging, men vi vil også påpeke at en effektiv oppfølging krever økte ressurser og kompetanseheving.

Skolelederforbundet støtter intensjonen om at grunnskolen må bli mer praktisk, variert og relevant, men vi er bekymret når det gjelder kompetansenivå og tilgang på spesialrom og utstyr. Hvis det skal innføres valgfag på 5.-7. trinn og arbeidslivsfag skal blir obligatorisk på ungdomstrinnet, krever disse fagene at lærerne har relevant kompetanse, samt at skolene har tilstrekkelige ressurser til utstyr og egnede lokaler. Det er store variasjoner mellom kommunene, og vi mener at det bør gjennomføres en kartlegging av behovet for ressurser og tilrettelegging, slik at disse fagene kan bli reelt praktiske og relevante for elevene.

Skolelederforbundet er glad for at regjeringen legger fram en stortingsmelding der profesjonelle læringsfellesskap og skoleledelse er viet et eget kapittel. Vi ser at skolelederrollen har blitt mer krevende de siste årene, med økte forventninger til rapportering og administrativt arbeid. Dette er en betydelig utfordring som krever en tillitsreform der skoleledere får mer autonomi og mulighet til å fokusere på kjerneoppgavene sine. Vi mener også at administrativ støtte må styrkes, slik at ledere kan prioritere pedagogisk ledelse og kvalitetsutvikling. Dette er avgjørende for at skolene skal lykkes med sine oppgaver.

Skoleledere spiller en nøkkelrolle i å sikre kvalitet i opplæringen. Når de nasjonale prøvene utvikles til å bli rent læringsstøttende, mener Skolelederforbundet at det er viktig at det utvikles annen styringsinformasjon som gir kommunene et godt grunnlag for å følge opp sitt ansvar for læring og trivsel i skolen. Det er avgjørende at vi får pålitelig, relevant og nyansert informasjon for å sikre at skolene kan levere på sitt brede samfunnsoppdrag.

Skolelederforbundet

Skolelederforbundet diskuterer jevnlig utfordringer knyttet til kvalitetsutvikling sammen med de andre partene i skolesektoren. Som parter oppfordrer vi i fellesskap regjeringen til å jobbe videre sammen med oss for å konkretisere ambisjonen om et nytt og helhetlig system for kvalitetsutvikling. Et viktig ledd i dette arbeidet er å sikre pålitelig, relevant og nyansert styringsinformasjon til de ulike nivåene i sektoren, med god balanse mellom kilder som belyser ulike sider av skolens brede oppdrag om danning og utdanning. Dette må også omfatte kvalitativ informasjon. I den forbindelse ber vi regjeringen initiere en nasjonal satsing for å styrke arbeidet med og dialogen om kvalitet på alle nivåer.

Kapittel 9 i meldingen understreker viktigheten av profesjonsfaglige læringsfellesskap, og vi støtter dette fullt ut. Det er imidlertid avgjørende at skoleledere får tilstrekkelig tid og ressurser til å lede pedagogisk utviklingsarbeid. Kommunene må sørge for at skolelederne har handlingsrom til å drive systematisk skoleutvikling og sikre gode læringsmiljøer for både ansatte og elever. Dessverre er det mange kommuner som sliter med økonomiske utfordringer, noe som begrenser muligheten til å følge opp kvalitetsutvikling og etterutdanning. Skolelederforbundet mener at kommunene må få tilstrekkelige midler til å støtte opp om skolene, særlig de mindre skolene hvor skoleledere ofte også underviser.

Kvalitetsutvikling må også ses i sammenheng med underveis- og sluttvurdering. Dagens eksamensordning gir kun et øyeblikksbilde av elevenes prestasjoner. Sluttvurderingen bør i større grad reflektere elevenes innsats og læringsprosess over tid. Vi mener at vurderingssystemet må støtte dybdelæring og tilpasset opplæring i tråd med LK20.

I tillegg står vi overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av skoleledere og lærere. Det er bekymringsfullt at stadig flere ledere rapporterer om høyt arbeidspress, uklare arbeidsbetingelser og mangel på tid til strategisk ledelse. Dette gjør skolelederrollen mindre attraktiv, noe som kan føre til lavere rekruttering til lederstillinger og høyere turnover. For å møte disse utfordringene er det avgjørende at arbeidsvilkårene for skoleledere forbedres, og at skolelederrollen anerkjennes som en kritisk funksjon i skolen. Vi mener at styrkede økonomiske rammer vil være avgjørende for å rekruttere og beholde kompetente ledere og lærere, samt sikre god kvalitet i opplæringen. Vi etterlyser også en klar strategi for å redusere skoleledernes administrative byrde, slik at de kan bruke mer tid på pedagogisk ledelse og skolens strategiske utvikling. Dette må følges opp med konkrete tiltak fra nasjonale myndigheter.

Etter- og videreutdanning for skoleledere er avgjørende for å møte fremtidens krav i skolen. Vi støtter regjeringens forslag om å videreutvikle etterutdanningstilbudet, med særlig fokus på pedagogisk ledelse og digital kompetanse. Samtidig mener vi at det må innføres incentiver, som en stipendordning, for å motivere skoleledere til å gjennomføre videreutdanning. Dette vil sikre at ledere har mulighet til å utvikle sin kompetanse uten at det går på bekostning av deres allerede krevende arbeidshverdag.

Skolelederforbundet ser frem til å samarbeide med myndighetene om å realisere tiltakene i Meld. St. 34. En styrking av laget rundt eleven, fokus på kvalitetsutvikling og en reform av vurderingssystemet, kombinert med tilrettelegging for etter- og videreutdanning for skoleledere, vil være avgjørende for å sikre elevenes faglige og personlige utvikling. Samtidig må vi understreke at uten nødvendige økonomiske ressurser og en reell avlastning av rapporteringskrav, vil det være vanskelig å lykkes med disse målene.

Skolelederforbundet

Utfyllende kommentarer til spørsmålene Skolelederforbundet fikk under høringen om Stortingsmelding 34 (2023-2024) "En mer praktisk skole".

Spørsmål fra Høyre om kompetanse i arbeidslivsfag og valgfag på landsbasis

Skolelederforbundet mener at for å sikre tilstrekkelig kompetanse i arbeidslivsfag over hele landet, er en forutsetning at det etableres et godt samarbeid mellom kommuner, fylkeskommuner, ungdomsskoler, videregående skoler og næringsliv. For å realisere arbeidslivsfagets formål om å gi elevene praktisk erfaring og innsikt i yrkeslivet, kreves det at skolene kan dra nytte av den samlede kompetansen på tvers av nivåer og sektorer. Dette krever systematisk tilrettelegging fra både skolen og kommunale og fylkeskommunale aktører, tydeligere retningslinjer for finansiering og plassering av ansvar. Kartlegging av ressurser og kompetanse er nødvendig for å møte behovet for kvalifiserte lærere, relevante lokaler og utstyr, noe vi ser varierer stort mellom kommunene.

Når det gjelder valgfag, spesielt på 5.-7. trinn, er vi opptatt av at kompetansenivået til lærerne må være tilstrekkelig for å sikre kvalitet i undervisningen. Dette blir særlig viktig når valgfag skal utvides til yngre elever. Vi oppfordrer til at det gjennomføres en nasjonal kartlegging for å få en bedre oversikt over behovet for opplæring, spesialrom og utstyr. Organiseringen av valgfag på barnetrinnet bør være fleksibel, og her kan utnyttelse av opplæringslovens bestemmelser om 10 % fleksibilitet i årstimerammer være et verktøy som gjør det mulig å tilpasse tilbudet etter lokale forhold.

Spørsmål fra Høyre om læringsstøttende prøver versus nasjonale prøver

Skolelederforbundet ser at det er et behov for at nasjonale prøver i større grad utvikles som læringsstøttende verktøy som kan brukes internt på skolene for å tilrettelegge for tilpasset opplæring og bedre læringsprosesser. Vi mener at det må finnes en balanse mellom behovet for styringsinformasjon og hensynet til læringsstøtte. Hvis nasjonale prøver skulle fjernes som styringsdata, vil det være risiko for at kommuner utvikler egne prøver, som f.eks. Osloprøver, som kan skape ulikheter på tvers av kommuner.

Skolelederforbundet mener at det er viktig å videreutvikle prøvene slik at de blir rent læringsstøttende og solid forankret i profesjonsfellesskapet. Etter vår vurdering utgjør omdømmet rundt dagens prøver en utfordring, da debatten ofte fjerner fokus fra deres pedagogiske verdi. Læringsstøttende prøver må ha en klar pedagogisk funksjon. De læringsstøttende prøvene bør sammen med brukerundersøkelser, GSI-rapportering og karakterer i ungdomsskolen, gi kommunene tilstrekkelig styringsinformasjon til å ivareta sitt ansvar for elevens læring og trivsel på ulike nivåer i grunnskolen.

Spørsmål fra Arbeiderpartiet om Kvalitetsutviklingssystemet i skolen

Skolelederforbundet mener at et kvalitetsutviklingssystem må støtte skolens kjerneoppgave, nemlig elevenes læring og trivsel. Dette systemet må være fleksibelt og tilpasset lokale behov, med en sterk tillitsbasert struktur som gir skoleledere handlingsrom til å drive utviklingsarbeid. Skolelederforbundet støtter NOU 2023:27 sitt forslag om et nytt kvalitetsutviklingssystem, der man bygger videre på prinsipper som samarbeid, god ledelse, relevant kompetanse og et bredt kunnskapsgrunnlag. Dette systemet må være lett å bruke og forstå, samtidig som det gir rom for dialog og refleksjon i profesjonsfellesskapet.

Det er også avgjørende at kvalitetsutviklingssystemet bygger på forskningsbasert praksis og sikrer datainnsamling som gir mening for både lærere, skoleledere og skoleeiere. Vi ønsker ikke

Skolelederforbundet

et system som legger unødig byrde på skolene gjennom overflødig rapportering, men heller et som bidrar til å styrke den lokale utviklingen. Det er viktig at dette systemet oppleves som et pedagogisk verktøy, ikke som en kontrollmekanisme.

Til slutt vil vi påpeke at kvalitet i skolen også handler om å sikre ressurser og kompetanse, noe som spesielt er utfordrende i små kommuner og skoler hvor ressursene ofte er begrensede. Kommunene må få nødvendig støtte for å kunne sikre skoleledere og lærere tid og rom til å lede pedagogisk utviklingsarbeid. Uten en styrking av både økonomi og kapasitet vil det være vanskelig å lykkes med en varig kvalitetsforbedring i skolen.

Skolelederforbundet ser frem til å fortsette dialogen om hvordan vi kan styrke norsk skole og sikre at tiltakene i Meld. St. 34 bidrar til å nå målet om bedre læring, motivasjon og trivsel for alle elever.